

NICO GUNZBURG

1923

Nico Gunzburg werd geboren te Riga (Letland) op 2 september 1882 en kwam op jeugdige leeftijd naar België met zijn vader, die de staatsnaturalisatie bekwam. Hij volbracht zijn middelbare studies aan het Kon. Atheneum te Antwerpen en behaalde op 6 juli 1906 het diploma van doctor in de Rechten aan de Vrije Universiteit te Brussel. Sedertdien vestigde hij zich als advocaat te Antwerpen, waar hij nog steeds lid is van de Balie.

In 1913 werd hij door het Antwerps Gemeentebestuur tot leraar benoemd in Grondwettelijk Recht en Schoolwetgeving aan de beide Normalscholen te Antwerpen, een functie die hij tot in 1952 vervulde. Tijdens W.O. I nam hij in 1914 als vrijwilliger dienst en werd na de val van Antwerpen aangesteld als attaché bij het Belgisch gezantschap te Londen (onder P. Hymans) en vervolgens te 's Gravenhage (onder Graaf Henri Carton de Wiart), waar hij gelast werd met de inrichting van de intergeallieerde economische Commissie. Bij K.B. van 20 oktober 1923 werd hij tot docent benoemd aan de Faculteit van de Rechten te Gent voor de cursus „Encyclopedie van het Recht” en aan de Bijzondere Handelsschool voor „Algemene grondbeginselen van het Recht”; bij

K.B. van 7 oktober 1925 werd hij titularis van de Nederlandse cursus in het „Burgerlijk Recht” (boek III, titels 5 en 18) en ontving bij K.B. van 9 november 1927 opdracht voor de cursus „Arbeidsregime in de vergelijkende wetgeving” (licentie Sociale Wetenschappen). Hij werd bij K.B. van 19 januari 1929 bevorderd tot buitengewoon hoogleraar met als gezamenlijke leeropdracht : het „Burgerlijk Recht” (boek III, titels 5 en 18), de „Algemene grondbeginselen van het Recht” (candidatuur Bestuurswetenschappen + Bijzondere Handelsschool), het „Arbeidsregime in de vergelijkende wetgeving” en de „Nijverheidswetgeving” (Bijzondere Handelsschool). Buiten al deze bevoegdheden ontving hij bij K.B. van 14 januari 1930 opdracht om de „Vergelijkende Schoolwetgeving” en de „Wetgeving op de Kinderbescherming” te doceren aan het Hoger

Instituut voor Opvoedkunde, gehecht aan de Faculteit der Letteren en Wijsbegeerte. Het K.B. van 1 september 1932 belastte hem, bij toepassing van de Wet van 21 mei 1929, met het houden van praktische oefeningen, behorende bij het deel van de cursus in het Burgerlijk Recht, dat hij doceerde. Ten slotte werd hij bij K.B. van 10 oktober 1933 belast in de Faculteit van de Rechten met de cursus „Nijverheidswetgeving”, die hij reeds in de Bijzondere Handelsschool doceerde. Bij K.B. van 27 december 1933 werd hij met ingang van 1 januari 1934 tot de rang van gewoon hoogleraar bevorderd.

Gedurende de jaren 1935-1936 fungeerde hij als secretaris van de Faculteit van de Rechten en vervulde in 1937/38/39 de functie van Deken van dezelfde faculteit. Op zijn initiatief en in samenwerking met J. Simon werd in de schoot van de Faculteit de School voor Criminologie opgericht (10 mei 1938), waarvan hij in 1939 het voorzitterschap waarnam. Bij K.B. van 30 september 1938 werd hij er belast met de cursussen „Criminologie”, „Sociale criminele profylaxe” en „Beginselen van de wetgeving op de Kinderbescherming”. Ondertussen had hij in 1932 ook nog de functie van Voorzitter van het Hoger Instituut voor Opvoedkunde vervuld.

Tijdens W.O. II verbleef hij in het buitenland. Samen met andere universiteitsprofessoren werd hij in mei 1940 door de Belgische regering gelast met de inrichting van een Belgisch Universitair Centrum, dat tot juni 1940 bestaan heeft te Toulouse. Daarna vervulde hij zendingen in Portugal en in Brazilië, waar hij o.m. in 1940-1941 optrad als lesgever aan de Rechtsfaculteit van Rio de Janeiro. Van 1941 tot 1944 vervulde hij een zending te Washington, waar hij medewerking verleende aan de O.W.O. (Office of War Information) en officier werd aan de U.N.R.R.A. (united relief and rehabilitation administration). Hij werd er tevens fellow aan de Research School en het Institut Belgo-Français de Hautes-Études en daarna Visiting Professor aan de University of Syracuse (New-York).

In 1945 keerde hij terug naar België en nam zijn functies aan de Gentse Universiteit terug op. Hij werd bij K.B. van 29 september 1951 benoemd tot secretaris van de Academieraad voor het academiejaar 1951-1952. Bij K.B. van 13 november 1952 werd hij op datum van 2 september 1952 tot het emeritaat toegelaten, doch kreeg meteen machtiging om zijn leergangen voor het lopende academiejaar verder te doceren.

Tijdens zijn lange loopbaan trad Nico Gunzburg op als ruilprofessor aan talrijke buitenlandse universiteiten : Toulouse, Aix-en-Provence (Marseille), Reims; als uitgenodigd professor trad hij op te Madrid, Riga, Cairo en aan de vijf Nederlandse universiteiten : Leiden, Utrecht, Amsterdam, Groningen en Nijmegen. Hij is lid van talrijke buiten- en binnenlandse geleerde genootschappen : van het „Istituto di Diritto” te Rome; van de „Academia de Cultura Brasileira” te Rio de Janeiro; van de „American Association of International Law”; van de „Academy of Political and Social Science” te Philadelphia; van het „Bureau International pour l’Unification du Droit Pénal”; van het „International Lawyers Committee for the Punishment of War Criminals” en van de Commissie belast

met de voorbereiding van de Nederlandse tekst van de Grondwet, de Wetboeken en de voornaamste Wetten en Besluiten.

Na zijn emeritaat te Gent werd hij nog door de Indonesische regering uitgenodigd om aldaar colleges te geven aan de Hogeschool voor Politiewetenschappen te Djakarta en aan de Universiteiten van Djakarta en Jogjakarta. Het mag ten slotte onderstreept worden dat Nico Gunzburg een belangrijke rol speelde bij de ontwikkeling van de Vlaamse rechtswetenschap en in de strijd voor de vernederlandsing van de Gentse Rijksuniversiteit. Hij was secretaris van de Bond der Vlaamse Rechtsgeleerden, redacteur van het Rechtskundig Tijdschrift voor Vlaams België, lid van de Tweede Hogeschoolcommissie en secretaris-generaal van de Derde Hogeschoolcommissie, die de talrijke metingen der zg. „drie kraaiende hanen” organiseerde.

PUBLIKATIES VAN NICO GUNZBURG

IN BOEKVORM

Van Ziel en Zenuw. Gedichtenbundel. Uitg. Demarteau, Tongeren, 1901.

Het Jonge Vlaanderen. Kantate getoonzet door Lodewijk Mortelmans, uitgevoerd op de nationale feestdagen, door de leerlingen van de Antwerpse gemeentescholen. Partituur met Klavierbegeleiding, uitgave van het Gemeentebestuur van Antwerpen, 1906.

La Protection Sociale de l'Enfance. Uitg. van de Vereniging ter bescherming der abnormale kindsheid. Druk. Buschmann, Antwerpen, 1909.

Algemeen Verslag van het VIe Vlaamsch Rechtskundig Kongres, te Antwerpen (met Mr. ARTHUR DEVOS) Uitg. de Nederlandsche Boekhandel, 1910.

Gij zult niet oordelen. Openingsrede gehouden aan de Vlaamsche Conferentie van de Balie te Antwerpen. Luxe uitgave, De Nederlandsche Boekhandel, 1913.

Het Rechtswezen in Vlaanderen (geïllustreerd). Eerst verschenen in „Vlaanderen door de Eeuwen heen”, 1^e uitgave onder leiding van Max Rooses. Afz. uitgave van Elsevier, Amsterdam, 1914.

De Wettelijke Bescherming van Vrouw en Kind (geïllustreerd). S. V. De Centrale Boekhandel, Brugge, 1925. Tweede uitgave, de Reyghere, Brugge, 1933.

Het Huwelijkscontract. Uitg. S. V. De Centrale Boekhandel, Brugge, 1927; Tweede uitgave, De Sikkels, Antwerpen, 1933; Derde uitgave, De Sikkels, Antwerpen, 1947.

Het Wetsontwerp op de Maatschappelijke Beveiliging. Uitg. van de Sociale School, Antwerpen, 1929.

Les Projets de loi sur la jeunesse délinquante. Rapport à la journée d'études pour la protection de l'enfance anormale, à Anvers. Uitg. van de Vereniging ter bescherming van de Abnormale Jeugd, Antwerpen, 1932.

Les Transformations récentes du droit pénal interne et international. Ed. L'Églantine, Bruxelles, 1933; Deuxième édition, Felix Alcan, Paris, 1938.

Le Soleil, source de vie, source de crime. Uitg. van Istituto de Criminologia, Lissabon, 1940.

La Trajectoire du Crime. Rio de Janeiro, 1941.

Le nouveau code pénal du Brésil. Texte français, avec introduction historique, publié par le Gouvernement du Brésil, à Rio de Janeiro, 1942.

The first ten months of the war. Uitgegeven door de University of Syracuse, New York, 1944.

Democracy in Action : Belgian Government and Administration. Uitgegeven door het Belgisch Gezantschap in de Verenigde Staten, New York, 1945; second edition, d^e 1954.

Nijverheidsrecht. Tekst van lessen aan de Rijksuniversiteit te Gent, 1950; tweede uitgave, 1951, id.

Voorrechten en Hypotheken. Tekst van lessen aan de Rijksuniversiteit te Gent, 1950.
*Berantastah Kedja hatan, Tundjuk Kanlah djalan pada jang, Tersetat dan Tjintailah Kemanussian*³
 „Fight crime, help the delinquents and love humanity”. Uitgave in het Indonesisch en in het Engels
 van de Feestrede gehouden door Prof. Nico Gunzburg, bij het Dies Natalis VIII, Feest van de
 P.T.I.K. (Academie van Politiewetenschappen) te Djakarta, op 5 april 1955, Djakarta, 1956.

IN TIJDSCHRIFTEN EN VERZAMELUITGAVEN

Een nieuwe leer en een nieuwe taal, Felix le Dantec. Vrije Tribune, maandschrift, juli 1903.
L'arriération mentale : protection, traitement, répression. Rev. de l'Université de Bruxelles, avril 1904.
De lach als uitdrukking en bekrachtiging van de Vrijheid. Verslagen van het Vlaamsch Studenten-
 kongres, te Gent, 1904. Ook : De Vrije Tribune, maandschrift, 1904.
Misdadige en verwaarloosde Jeugd. Verslagen Vlaamsch Studentenkongres, Gent, 1906.
De dichter K. L. Ledeganck. Lucifer, 1906.
Le poète K. L. Ledeganck. Art Moderne, 1906.
Karel L. Ledeganck, — programma eeuwfeest Ledeganck, te Antwerpen ingericht, 1906.
Oprichting van een Groot Nederlandsch Bureau van Inlichtingen. Verslagen van het XXIXe Neder-
 landsch Taal- en Letterkundig Congres, Brussel, 1906.
Geneeskundige Verantwoordelijkheid. Rechtskundig Tijdschrift voor Vlaamsch België, 1906.
De Kinderrechtbanken in Amerika. Rechtsk. Tijdschr. voor Vl. België, 1906.
L'Enfance en Justice : répression ou protection. Rev. de l'Univ. de Bruxelles, 1907.
Nieuwe wegen in ons strafstelsel. Rechtsk. Tijdsch. voor Vl. België, 1907.
Het Vierde Vlaamsch Rechtskundig Kongres (met Mr. DEVOS) verslag. Rechtsk. Tijdsch. voor Vl.
 België, 1907.
Is celstraf nog langer geoorloofd en gewenscht. Rechtsk. Tijdschr. v. Vl. B., 1907.
Over minderwaardige misdrijfplegers. Verslag voorgebracht op het Ve Vlaamsch Rechtsk. Kongres,
 te Leuven, 1909.
Het Vijfde Vlaamsch Rechtskundig Kongres (met Mr. NORBERT GYSEN en Mr. R. DE GHELDERE).
 Rechtsk. Tijdsch. v. Vl. België, 1909.
Over de behandeling van minderwaardige misdrijfplegers. Algemeen verslag voorgebracht op het
 VIe Vlaamsch Rechtsk. Kongres, te Antwerpen. Verslagen van het VIe Kongres, 1910.
Les Établissements pour enfants anormaux présentant des tendances morales dangereuses (met Dr. OVIDE
DECROLY). Rapp. au Congrès International Pénal et Pénitentiaire, à Washington, 1910.
De ontzetting uit de ouderlijke macht en voogdij ; de lege ferenda. Verslag voorgedragen op het VIe Vl.
 Rechtsk. Kongres, te Antwerpen. Handelingen van het Kongres, 1910.
Voor de Kinderrechtbanken in Europa. Vl. Rechtsk. Tijdsch. v. Vl. België, 1911.
Over onbepaalde vonnissen. Verslag voorgebracht op het VIIe Vl. Rechtsk. Kongres, te Gent.
 Handelingen van het VIIe Kongres, 1913.
L'intervention de l'assistance publique en matière de protection de l'enfance. „L'État et l'Enfant”, uitgave
 van M. Ch. Campioni, uitgegeven door Rousseau, Paris, 1914.
Het XIe Vlaamsch Rechtskundig Kongres. Rechtsk. Tijdsch. v. Vl. België, 1923.
L'organisation permanente du travail : la Conférence de Genève. Brochure publiée par : le Neptune,
 Anvers, 1924.
Notre législation ouvrière. Leçon d'ouverture du cours, à l'Université de Gand. Rev. de l'Université
 de Bruxelles, 1925.
La responsabilité pénale des personnes morales (met Mr. MOMMAERT). Rapport présenté au congrès
 international de droit pénal de Bucarest. Actes du Congrès de Bucarest; en Rev. de droit pénal,
 Bruxelles, 1926.
Migrations et passeports ; réflexions d'après guerre. Uitg. La Centrale, Anvers, 1927.
Louis Franck als Rechtsgeleerde. Redevoering bij de viering van Louis Franck. Vlaamsche Gids, 1927.
Fascistische Arbeidswetgeving. Rechtsk. Tijdsch. v. Vl. België, 1923.
De Incidenten van de Klaagmuur : het Judeo-Araabs vraagstuk. De Vlaamsche Gids, 1925.

La situation des enfants dont les parents vivent séparés. Rapport présenté à la IXe Session de l'Association Internationale pour la protection de l'enfant à Liège. La Revue l'Enfant, 1930.

Le Terrorisme. Rapport présenté à la IIIe conférence internationale pour l'unification du droit pénal, à Bruxelles. Actes de la Conférence, 1930; ook Rev. de Dr. Pénal, 1930.

La Vie en Russie Soviétique. Rev. de l'École Sociale, Anvers, 1930.

La compétence pénale extraterritoriale. Rapport présenté au Congrès de l'Académie internationale de droit comparé, à La Haye. Acta du Congrès, 1923 en Rev. de l'Institut belge de droit comparé, Bruxelles, 1932.

De wet op de wederzijdse verplichtingen van de echtgenoten. Rechtskundig Weekblad, II, p. 185, 1932.

Internationale Psychotechniek. Moderne School, 1932.

De Vervlaamsching van onze Wetgeving. Rechtsk. Weekblad, p. 121, 1932.

Le Port d'Armes. Rapport présenté à la Ve conférence internationale pour l'unification du droit pénal, tenu à Madrid en 1933. Actes de la Conférence; alsook Rev. de Droit Pénal, Bruxelles, 1933.

Oneerlijke mededinging. Rechtsk. Weekbl., IV, p. 695, 1934.

Endocrinologie en Criminologie. Rechtsk. Tijdschr., 1935.

Endocrinopathie en erfelijkheid bij misdadigheid. Tijdschrift : Erfelijkheid bij de Mens, 's Gravenhage, 1935.

Adolphe Quetelet et la criminologie. Discours au centenaire Quetelet, à Bruxelles. Rev. de l'Institut de Sociologie, 1935.

De jeugdige vreemdelingen in België. Verslag uitgebracht op het Xe Nationaal Kongres van het Werk voor Kinderwelzijn, 1936.

La lutte contre le terrorisme. Rapport présenté à la VIe Conférence internationale pour l'unification du droit pénal, à Copenhague. Actes de la Conférence; ook Rev. de Droit Pénal, Bruxelles, 1936.

Louis Franck, in memoriam. Rechtsk. Weekbl., jan 1938.

La Bio-Psychologie Criminelle. Conférence faite au Caire. Revue Al Qanoun Wal Iqtisad, Kairo, VIII, 3, 1938.

Gevangenisarbeid en arbeidsrecht. Arbeidsblad, Brussel, sept. 1939.

Le Travail pénitentiaire. Rev. du Travail, Bruxelles, 1939.

Ontleding van het Nordiska Kriminalist Arsbok. Rev. de Droit Pénal, 1939.

Zonbestraling, temperatuur en seizoenen in de misdaad. La Revue Criminologique, n° 1, 1940.

Kinder- en Jeugdbescherming. Paedagogische Encyclopaedie, 1940.

De Prioriteit van het geweten. Afkomst en Toekomst, 's Gravenhage, 1940.

La conférence pénitentiaire brésilienne. Arquivos Penitenciarios do Brazil, Rio de Janeiro, I, 4, 1940.

Territorialidade e exterritorialidade no novo código penal do Brazil. Cultura Política, Rio de Janeiro, 1941.

O espírito da Criminologia moderna. Archiv. Judiciario, LVIII, Rio de Janeiro, 1941.

O trabalho penitenciário. Rev. de droit social, São Paulo, 1941.

Le Code pénal de 1940, réflexions d'un criminaliste d'Europe. Rev. dos tribunais, Bahia, 1941.

Axis rule in occupied Europe. Lawyers Guild review, New York, 1945.

Les crimes de guerre et la criminologie. La République Française (mensuel), New York, 1945.

De internationale misdaad. Rechtsk. Weekbl., nr. 4, 1946.

La première conférence pan-américaine de criminologie, tenu à Rio de Janeiro. Rev. de droit pénal, 1947.

Certaines expériences faites dans le traitement de la jeunesse délinquante ne devraient-elles pas être étendues au traitement des délinquants adultes. Rapport présenté au XIIe congrès de la commission internationale pénale et pénitentiaire tenu à La Haye, en 1950. Les Actes du Congrès, 1950.

Individueel en Kollektief geweten. De Vlaamse Gids, 1951.

De vrijheid van onderwijs. Vrij Onderzoek, I, 2/3, 1951.

Oorlogsmisdaad en oorlogsmisdadigers. Vlaamse Gids, 1952.

Enneccerus' Bürgerliches Recht. Rev. de droit Comparé, XXX, 1953.

Sambutan dari Seorang Belgia (Welkom, groet van een Belgisch collega aan het nieuwe Indonesisch Tijdschrift voor gevangeniswezen). Madjallah Kependjaraan, I, 1, 1954.

Bedelarij en Landloperij, in Administratief Lexicon, 1960.